

RAADSVOORSTEL

Zaaknummer: Z25-005353
Voorstel van: college van burgemeester en wethouders
Behandelend ambtenaar: Renée van Vlaardingen / Paul van Welzenis
06-1870 9708
r.van.vlaardingen@amstelveen.nl
Sociale Voorzieningen
Datum: 28 januari 2025
Portefeuillehouder: wethouder W. Kikkert

Onderwerp

Beleidsplan schuldhulpverlening 2025 – 2028, “Van stress naar kracht: integrale schuldhulpverlening in Aalsmeer”

Raadsbesluit

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

Het beleidsplan schuldhulpverlening 2025 -2028, “Van stress naar kracht: integrale schuldhulp in Aalsmeer” vast te stellen. Hierin wordt het volgende besloten:

1. De schuldhulpverlening heeft de volgende doelstellingen:
 - a. Problematische schulden zoveel mogelijk voorkomen (preventie)
 - b. Betalingsachterstanden zo vroeg mogelijk signaleren (vroegsignalering)
 - c. Problematische schulden duurzaam oplossen (integrale schuldhulpverlening).
2. De looptijd van gemeentelijke schuldenregelingen en WSNP is verkort van 36 naar 18 maanden. Hiermee wordt de begeleidingsperiode ook korter. De begeleiding en coaching wordt hierop aangepast en de uitgangspunten gevolgd van de menselijke maat: inwoners voelen zich gezien, gehoord en geholpen.
3. Het continueren van de volgende ondersteuning die is ontwikkeld sinds 2021, namelijk:
 - a. aanpak voor vroegsignalering van betalingsachterstanden in samenwerking met vaste lasten leveranciers;
 - b. schuldhulpverlening op maat voor ondernemers.
4. de financiële meerjarenraming uit het beleidsplan vast te stellen. De totale kosten ad € 615.600 worden voor € 562.600 gedekt uit de programmabegroting, verhoogd met € 31.000 rijksbijdrage voor de aanpak van armoede en schulden (structureel). Deze middelen van het Rijk worden aangevuld met € 22.000 structureel in de begroting, dit is besloten bij de vaststelling van de programmabegroting 2025 in de gemeenteraad. In de 1e bestuursrapportage 2025/Kadernota 2026 wordt dit verwerkt.

Samenvatting

Met de uitvoering van het vorige beleidsplan schuldhulpverlening 2021 – 2024 is veel nieuwe dienstverlening in gang gezet. In de eerste plaats is de vroegsignalering van schulden samen met vaste lasten leveranciers uitgegroeid tot een onmisbaar onderdeel van onze schuldhulpverlening. We hebben verder schuldhulpverlening op maat ontwikkeld voor ondernemers. Deze ondersteuning blijkt in een behoefte te voorzien en biedt een aanpak op maat die past bij hun situatie.

De komende periode zetten wij in op continuïteit. In het beleidsplan schuldhulpverlening 2025 – 2028 bieden we duidelijkheid aan inwoners door de ondersteuning te continueren die we hebben opgestart in de periode 2021 t/m 2024.

Doel

Schulden en gebrek aan perspectief kunnen mede een oorzaak zijn van langdurige stress. Als deze zorgen langere tijd aanhouden, kan dat leiden tot ergere problemen en sociale uitsluiting. We blijven dan ook onze integrale hulpverlening doorontwikkelen en verbeteren om schulden duurzaam op te lossen. Via begeleiding en coaching bevorderen we gezond financieel gedrag, zodat inwoners zich structureel beter kunnen redden. We houden rekening met de leefsituatie van de inwoner en gevolgen van levensgebeurtenissen zoals verlies van werk en echtscheiding en de effecten die dit kan hebben op de mentale weerbaarheid. We werken hierin samen met andere teams in het sociaal domein.

We zetten preventief aanbod in om de drempel te verlagen en om schulden te voorkomen. We vinden het belangrijk dat inwoners weten waar ze terecht kunnen en kunnen rekenen op deze hulpverlening. We bieden ook hier continuïteit in het aanbod van het financiële café, hulp van vrijwilligers bij de financiële administratie en budgetlessen op scholen.

Prestatie

In de strategienota Sociaal Domein 2024 – 2027 is opgenomen dat er een beleidsplan schuldhulpverlening 2025 –2028 wordt voorgelegd aan de gemeenteraad. Hierbij voldoen we aan deze verplichting.

Eén van de drie kernopgaven in de Strategienota Sociaal Domein is bestaanszekerheid bevorderen:

“We bieden ondersteuning aan inwoners zonder werk en/of inkomen. We streven ernaar inwoners met financiële zorgen in beeld te krijgen en te helpen. Door een mensgerichte benadering voorkomen we onnodig leed en oplopende kosten. We stimuleren (keten)samenwerking en een domein overstijgende aanpak bij multiproblematiek om dreigende onveiligheid tegen te gaan.”

De doelstelling die voor schuldhulpverlening is geformuleerd:

“Inwoners met (voor hen onbeheersbare) schulden hebben voldoende perspectief eruit te komen”

Vanuit de schuldhulpverlening wordt mede bijgedragen aan het realiseren van de andere twee kernopgaven, namelijk “verhogen van kansengelijkheid” en “Gezond en gelukkig leven makkelijker maken”. Bijvoorbeeld omdat erop wordt toegezien dat inwoners gebruik maken van alle inkomensvoorzieningen waar ze recht op hebben. Door de schulden aan te pakken ervaren inwoners meer rust. Dit komt ook de opvoeding van kinderen ten goede. Vermindering van de chronische stress als gevolg van schulden kan o.a. de mentale weerbaarheid ten goede komen.

Voorgeschiedenis en context

Aalsmeer voert schuldhulpverlening uit in eigen beheer met een team schuldhulpverleners van de afdeling Sociale Voorzieningen. Gemeenten voeren sinds 2012 de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) uit. Door deze wet hebben gemeenten de verplichting om inwoners met schulden te helpen en ze hebben een regierol in het voorkomen en oplossen van (problematische) schulden bij inwoners.

De Wgs is een kaderwet waarin gemeenten de ruimte hebben om binnen de kaders een eigen aanpak te formuleren. Dit betekent dat de toegankelijkheid van de schuldhulpverlening sterk kan verschillen per gemeente. Meerdere landelijke partijen zoals de Nationale Ombudsman, maar ook de commissie Sociaal Minimum vinden dit onwenselijk.

Het landelijke plan 'Basisdienstverlening Schuldhulpverlening' is een reactie op deze constatering. Het plan heeft tot doel de dienstverlening aan inwoners effectiever te maken en leidt tot een hulpaanbod dat toegankelijker is en in iedere gemeente bestaat uit minimaal dezelfde elementen. In

maart 2024 is dit plan gelanceerd door het kabinet, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), de branchevereniging voor financiële hulpverleners NVVK en de vereniging van directeuren in het sociaal domein Divosa.

Wij zullen gebruik maken van deze ontwikkeling om onze dienstverlening verder te verbeteren. Voor een groot deel werken we al volgens deze uitgangspunten. In de "Basisdienstverlening Schuldhulpverlening" is o.a. opgenomen dat gemeenten hun aanbod toespitsen op ondernemers en jongeren zodat op maat op specifieke kenmerken van deze doelgroepen wordt ingespeeld.

Overwegingen die hebben geleid tot het voorgestelde besluit

Gemeenten voeren sinds 2012 de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) uit. Hierin is vastgelegd dat de gemeenteraad voor een periode van ten hoogste vier jaar een (beleids)plan vaststelt dat richting geeft aan de integrale schuldhulpverlening aan haar inwoners.

Keuzemogelijkheden/alternatieven

De gemeenteraad beslist over de mate waarin we vroegsignalering inzetten. Vroegsignalering is een wettelijke verplichting, maar gemeenten krijgen ruimte om dit lokaal in te vullen. Het aantal signalen van betalingsachterstanden door schuldeisers snel is gegroeid tot ruim 1.000 per jaar in Aalsmeer. We zetten voor vroegsignalering gespecialiseerde medewerkers in. We kunnen nu effectief persoonlijk contact met de inwoner leggen om ergere problemen voorkomen.

De gemeenteraad kan ook keuzes maken in de doelgroepen waarvoor extra maatwerk wordt ingezet. Dit geldt ook voor het aanbod van preventie. Bij de schuldhulpverleningstrajecten bieden we maatwerk aan ondernemers. In het preventieve aanbod hebben we specifiek aanbod voor jongeren en ondernemers.

Verminderen van de huidige inzet heeft als consequentie dat we inwoners met problematische schulden minder goed kunnen ondersteunen, wat ook negatieve consequenties heeft voor de participatie, gezondheid en kinderen in deze huishoudens. Minder inzet op schuldhulpverlening kan leiden tot hogere kosten elders in het sociaal domein, bijvoorbeeld voor uitkeringen en minimaregelingen.

Participatie

Er is een clientervaringsonderzoek uitgevoerd door een externe partij. Dit is bijgevoegd als bijlage drie. Vier op de vijf respondenten geeft aan dat ze door de hulp positiever zijn over de toekomst, minder stress hebben en beter weten hoe ze schulden kunnen voorkomen.

Er is een verkennend gesprek gevoerd met de ASD voorafgaand aan het opstellen van het beleidsplan. We hebben de volgende aandachtspunten meegenomen in het beleidsplan:

- *Het duurt lang voordat inwoners met schulden hier voor uit durven te komen. Inwoners zullen niet zo snel naar de gemeente stappen met hun zorgen. Daarom is inzetten op vroegsignalering belangrijk.
 - *Zet actief in op huisbezoek bij betalingsachterstanden huur, zorg en of energie, en zet een professional in die de skills heeft om op de juiste manier iemand te benaderen.
 - * Bij ondernemers en ZZP-ers die in de schulden raken is vaak de boekhouding niet goed bij gehouden of relevante regelgeving is onvoldoende bekend.
 - *Het is goed dat vrijwilligers inwoners helpen met hun financiële administratie. Begeleidt inwoners indien nodig langere tijd, zodat de vrijwilliger de vinger aan de pols kan houden om terugval te voorkomen.
 - *Geef aandacht aan de schulden in familiale kring. Deze zetten vaak de relatie onder druk. Wellicht kunnen deze bevroren worden en later terugbetaald.
-

Kanttelingen en risico's

1. De aanpak van schulden vergt een lange adem en vasthoudendheid.

Daarom vinden wij het van groot belang om langdurig een compleet veelzijdig aanbod in te blijven zetten. Dit draagt bij aan het bereik en de effectiviteit van de schuldhulpverlening. Juist de combinatie van preventie, vroegsignalering en maatwerk voor specifieke doelgroepen maakt dat we op tijd er bij zijn en dat inwoners duurzaam hun schulden kunnen oplossen.

2. De bestaanszekerheid staat onder druk

De Commissie Sociaal minimum heeft in 2023 inzichtelijk gemaakt dat het wettelijke sociaal minimum niet meer toereikend is. Hierdoor is de kans dat deze doelgroep problematische schulden ontwikkelt aanzienlijk. Daarnaast neemt het aantal ZZP-ers toe en is er een groot tekort aan betaalbare huisvesting. De schuldhulpverlening kan deze achterliggende oorzaken voor schulden niet oplossen.

Financiële hulpverlening helpt

Financiële hulpverlening verbetert het leven van hulpvragers op alle leefgebieden. Uit onderzoek blijkt dat hulpvragers in het derde jaar van hun schuldenregeling vooral op de thema's werk en inkomen, dagbesteding, geestelijke gezondheid, huisvesting en gezinsstabiliteit er significant beter voor stonden dan bij de start van het schuldhulpverleningstraject. Uit een maatschappelijke kosten-batenanalyse blijkt dat elke euro die wordt geïnvesteerd in financiële hulpverlening de maatschappij minimaal € 1,40 - € 2,00 oplevert.

Financiën

We stellen de financiële meerjarenraming uit het beleidsplan vast. De totale kosten ad €615.300 worden gedekt voor een bedrag van € 562.600 uit de programmabegroting, verhoogd met € 31.000 rijksbijdrage voor de aanpak van armoede en schulden (structureel). Wij vullen deze middelen van het Rijk aan met € 22.000 structureel in de begroting t.b.v. vroegsignalering. In de 1e bestuursrapportage 2025/ Kadernota 2026 verwerken we dit.

De capaciteit van team schuldhulpverlening is afgestemd op het huidige aantal aanvragen. Als het aantal aanvragen sterk stijgt, bv omdat we inwoners beter bereiken of vanwege een economische recessie, dan is er meer capaciteit nodig om aan de wettelijke verplichtingen te voldoen, zoals het voeren van het eerste gesprek binnen vier weken en binnen drie werkdagen contact opnemen bij crisissituaties.

De afgelopen jaren is het werkproces met de inwoners doorontwikkeld en efficiënter georganiseerd. De schuldenregelingen zijn sinds 2023 verkort van 36 naar 18 maanden. Dit betekent dat het aantal begeleidingsgesprekken dat eerst in een periode van 36 maanden werd gedaan nu binnen 18 maanden moet worden gerealiseerd. Deze wijziging kunnen we naar verwachting binnen de huidige capaciteit uitvoeren.

Vervolgstappen

Uitvoering en procesplanning

We continueren de huidige inzet van de schuldhulpverlening. Op basis van de fases in het schuldhulpverleningstraject zijn er kritische prestatie indicatoren ontwikkeld die de resultaten per onderdeel inzichtelijk maken. Op basis daarvan monitoren en verbeteren we continu de ondersteuning.

Evaluatie

We laten tweejaarlijks een cliëntervaringsonderzoek doen door een extern onderzoeksbureau en rapporteren tweejaarlijks middels een verslag van de werkzaamheden en behaalde resultaten aan de gemeenteraad.

Duurzaamheidsaspecten

Er zijn geen duurzaamheidsaspecten verbonden aan dit besluit.

Bijlagen

1. Beleidsplan schuldhulpverlening 2025 – 2028, “Van stress naar kracht: integrale schuldhulpverlening in Aalsmeer.”
 2. Raadsbesluit en raadsvoorstel Beleidsplan schuldhulpverlening 2025 – 2028, “Van stress naar kracht: integrale schuldhulpverlening in Aalsmeer
 3. Clientervaringsonderzoek schuldhulpverlening Aalsmeer 2024
 4. Rapportage schuldhulpverlening 2022- 2023
 5. Praatplaat schuldhulpverlening Aalsmeer
-

De secretaris,

drs. Sj. Vellenga

De voorzitter,

mr. G.E. Oude Kotte

Dit document is elektronisch ondertekend. Zie de elektronische handtekening(en) rechtsboven op pagina 1.
